Procesul lui Corneliu Zelea Codreanu

— Acuzatul își continuă apărarea. — A început audierea martorilor —

Ziua II-a

Ședința se deschide la ora 9,20.

D. colonel magistrat DUMITRU CONSTANTIN, președinte: Domnilor judecători aveți vre-o întrebare de pus?

D. av. SEBASTIAN RADOVICI: Domnule președinte, dacămi permiteți înainte de a păși la continuarea desbaterilor am să vă fac o respectuoasă cerere din partea apărării.

Domnule președinte, onorat tribunal, dv. ați admis pentru judecarea acestui proces o largă publicitate pentru care vă suntem, noi apărarea, adânc recunoscători. In acelaș timp, mulțumim și presei, care în marea sa majoritate, a redat în mod obiectiv desbaterile acestui proces. Ținînsă a vă aduce la cunoștință un fapt, care pentru noi, din punct de vedere profesional și al rolului nostru de auxiliari ai justiției asimilați cu magistrații, este de mare însemnătate. Presa, care asistă la aceste desbateri trebue să fie și decentă și obiectivă. Repet încă odată: cele mai multe ziare cu prestigiu din această țară, au respectat această condiție. Citesc însă cu surprindere — și aceasta constitue un adevărat ultragiu adus băncii apărării — într'o gazetă „Capitala", aceste rânduri:

„Replicele unei apărări slabe, alcătuită, parte din incompetență, parte din cariere ratate..."

„Apărarea nesprijinită de muniția unei culturi juridice nesuficiente a celor care pledează pentru Codreanu în acest proces prezintă un aspect dezolant de lipsă de sinceritate și convingere".

Domnule președinte, noi suntem aici să ne îndeplinim un rol, care este bine specificat în lege. Noi suntem sub scutul dv. fiind auxiliarii justiției și asimilați magistraților. Persoanele, care-și permit un asemenea langaj și aprecieri de felul acesta, sunt inconștiente pentrucă săvârșesc un adevărat ultragiu. Intr'adevăr ultragiul se poate săvârși împotriva unui magistrat.

Intreabă primul procuror

D. colonel magistrat, CONST. DUMITRU, președinte: D. procuror are cuvântul.

D. prim procuror maior magistrat IONESCU RADU: A profesat acuzatul meseria de avocat?

Pun această întrebare, pentru că în cartea „Pentru Legionari" la pag. 346 se arată în mod lămurit că nu a profesat această meserie, însă defunctul Moța și alți văcărești profesează meseria de avocat și din câștigul pe care-l vor realiza urmând să te întreție și pe d-ta.

ACUZATUL: Am fost în Baroul de Iași, în anul 1922. Am profesat avocatura la Iași și un an de zile am avut biurou de avocatură la Ungheni, în anul 1929. Am pledat în mai multe procese, la Ploești, la Putna, la Satu-Mare și în alte orașe, unde am fost chemat. Nu înseamnă de aici că toată viața mea m'am ocupat numai cu avocatura. Insă am profesat avocatura.

CE E CU FRAȚIILE DE CRUCE

D. prim procuror maior magistrat, IONESCU RADU: Când a înființat organizația Frăția de cruce cu scopul de educare morală și patriotică a tineretului, cum spune acuzatul, a avut în vedere lipsa de capacitate profesională a corpului didactic și insuficiența măsurilor ministerului educației naționale?

ACUZATUL: Nu. Eu cred în capacitatea profesorilor. Dar pe lângă educația pe care poate să o primească un tânăr dela părinții săi, și pe lângă educația pe care poate să o capete dela profesorii săi, el poate să mai capete o educație, în bine sau în rău și dela alții din afară.

D. prim procuror, maior magistrat IONESCU RADU: S'a gândit acuzatul că prin aceste organizațiuni trece peste capul ministerului educației naționale și mai târziu al Străjii Țării și prin aceasta comite o activitate ilealgă?

Acuzatul CORNELIU CODREANU: Da. In momentul însă când am înființat eu Frățiile de Cruce, nici nu era vorba de Straja Țării.

D. prim procuror, maior magistrat IONESCU RADU: A apărut mai târziu.

Acuzatul CORNELIU CODREANU: Da, a apărut cu mult mai târziu. Da, este adevărat, dar conștiința mea a ales între a săvârși o mică infracțiune și între a vedea bolșevizat tot tineretul liceelor noastre.

D. prim procuror maior magistrat IONESCU RADU: Nu erau capabili profesorii și organele superioare de conducere și control ale ministerului educației naționale să îndeplinească acest rol?

Acuzatul C. CODREANU: Atâta vreme cât bolșevismul și comunismul se întindeau în mijlocul acestor elevi și luau proporții, însemnează că profesorilor și autorității le scăpa această posibilitate de sub mână.

D. prim procuror maior magistrat IONESCU RADU: In ce calitate ați erijat dv. în educator moral al tineretului școlar?

Acuzatul C. CODREANU: In calitate de român.

D. prim procuror maior magistrat IONESCU RADU: Care a fost interesul de a se păstra clandestinitatea asupra activității organizațiunilor „Frăților de Cruce", câtă vreme acuzatul a declarat că scopul lor era așa de frumos?

Acuzatul C. CODREANU: N'am înțeles să păstrez nici un fel de clandestinitate și nici nu reese de undeva acest lucru. Din dosar reese că există aceste asociațiuni, dar nu reese că sunt clandestine. Atât din cărțile mele, unde scriu precis Frățiile de Cruce cât și din judecățile în care am fost dat și unde s'a spus precis: Frățiile de Cruce, reese că aceste organizații există, dar nu reese că sunt clandestine.

ORGANIZIȚIA „PRIETENII LEGIONARILOR"

D. prim procuror maior magistrat IONESCU RADU: De ce se păstra secret asupra activității membrilor organizației Prietenii legionarilor? A se vedea condițiunile de înscriere la punctul 3: ei nu se cunosc între ei și nu se întâlnesc niciodată. Iar la punctul 6: posedă un număr de ordine și o parolă.

Acuzatul C. CODREANU: Intrebarea este: de ce se păstra secretul asupra activității membrilor acestei organizații? Odată ce acești membri nu se întâlnesc niciodată și nu se cunosc între ei, însemnează că nu aveau nici o activitate și că acești membri ajutau materialmente o mișcare legală. Oamenilor însă nu le-am impus noi acest lucru. Intrucât acești oameni, fie din cauza interesului lor de breaslă, fie din cauza delicateții lor, — sunt oameni cari, bunăoară, vor să ajute dar nu vor să știe nimeni, — nu doreau să se știe acest lucru, ei nu făceau nici un delict, ajuta pe cineva în mod discret. Nu există delictul de a ajuta pe cineva în mod discret. Omul are latitudinea să aleagă această discreție, când vrea să facă un bine, sau să se afișeze.

D. prim-procuror maior magistrat IONESCU RADU: Cine a impus această discrețiune asupra numelui membrilor „Prietenilor legionari"

ACUZATUL: După cum veți vedea — dela martori—ea este lăsată la aprecierea fiecărui membru. Sunt membri cari spun: sunt prieten al legionarilor și nu vreau să uzez de nici un fel de discreție.

Organizația corpului legionar Moța-Marin

D. prim-procuror maior magistrat IONESCU RADU: In statutele corpului legionar „Moța Marin" la art. 1 se arată scopul corpului, care este „de a educa sever și a inspira eroic pe membrii săi". Ce fel de nepregătiți erau acești membri cari ca să intre în corp li se cerea 30 de ani și calități spirituale desăvârșite, prin articolele 16 și 17 din statut?

ACUZATUL: Nu li se cerea 30 de ani, ci tocmai se spunea că maximum de vârstă este de 30 ani. Mă veți întreba pentruce? Pentrucă ne-am dat seama că omul, dela 30 de ani în sus, începe să se închircească într'o anumită mentalitate și nu mai este așa de ușor susceptibil primirii unei noui educații. Dela 30 de ani în sus omul se anchilozează aproape. E: primește foarte greu o nouă educație, pe când până la 30 de ani poate s'o primească. Iată dovada că ne preocupa problema aceasta.

D. prim-procuror maior magistrat IONESCU RADU: Dacă corpul era constituit numai în scop de comemorare, de ce, prin jurământul prevăzut în art 19 din statut, se cereau membrilor virtuți de sacrificiu și de moarte.

ACUZATUL: Jurământul de acolo este o frază după cum am spus, dintr'unul din articolele lui Moța, „în pragul furtunei roșii" și au fost puse ca amintire a lui Moța, chiar cuvintele lui.

DE CE FACFAM EXERCIȚII DE TIR

D. prim-procuror maior magistrat IONESCU RADU: In ce scop se făceau exerciții de tir pentru membrii corpului legionar și destinați pioșeniei și slăvirii morților din corpul Moța-Marin?

Acuzatul C. CODREANU: N'am dat dispoziția eu și de nicăeri nu se vede de undeva că așa fi dat vre-o dispoziție pentru a se face exerciții de tir.

Dar, exercițiile de tir fac parte tot dintr'un sistem de educație. Dacă cineva face exerciții de tir, aceasta nu însemnează că i se poate pune numai decât în sarcină că vrea să omoare pe cineva.

Așa, bunăoară în străinătate, sunt societăți întreținute de stat, — în Polonia, în Germania, în Franța, în Italia, — unde orice cetățean este chemat, și pe un preț foarte redus, i se pun la dispoziție posibilitățile de a face exerciții de tir; în interesul apărării țării, fiecare cetățean trebue să știe să tragă.

La noi există o asemenea societate, de sub conducerea d-lui general Bădulescu. D. general Bădulescu a spus odată generalului Cantacuzino: „Trimiteți băeții la noi, fiindcă interesul Statului și al țării este ca tot tineretul să facă exerciții de tir".

Eu însumi am fost la d. general, la tir și am făcut exerciții de tir, după cum se duc și ofițerii activi și cei de rezervă, ce fac permanent exerciții de tir.

Incât, Alexandru Cantacuzino, care, din inițiativa lui, a scris pe o simplă notă că se vor face exerciții de tir, va explica el această chestiune Nu este în programul meu, dar pot să justific, dacă este cazul, în sensul acesta.

D. prim procuror maior mag. IONESCU RADU: Este tot una, a se face exerciții de tir, în cadrul unei instituțiuni de stat sau a se face exerciții de tir în mod particular de membrii unui corp în număr de zece mii?

Acuzatul CORNELIU CODREANU: V'am atras atențiunea că acest corp, atunci când Alexandru Cantacuzino a dat ordin să se facă exerciții de tir putea să aibe, cred, vre-o zece oameni. Cam atât era efectivul nu zece mii. Am spus: zece mii, poate peste zece-cincisprezece ani, când acest corp va ajunge la maximum de organizație, dar atunci erau vre-o zece oameni. Și, dacă au înțeles ei să facă într'o zi exerciții de tir, nu știu, fiindcă n'am vorbit cu Alecu Cantacuzino, nu pot să explic această chestiune. El a dat dispoziția aceasta, eu n'am dat nici un ordin în această direcțiune. Am căutat numai să justific principiul această chestiune, adică nu este un delict ca cineva să facă un exercițiu de tir.

De ce a continuat inculpatul să activeze in Garda de fier și după dizolvare

D. prim procuror, maior mag. IONESCU RADU: De ce a continuat inculpatul să activeze și să conducă Garda de Fier și după disolvare? La interogator a declarat că a rămas să conducă mai departe latura spirituală a fostei organizații.

Acuzatul CORNELIU CODREANU: Am spus la interogatoriu că eu rămân pe vechea poziție, astăzi ilegală. Deoarece voiesc să dobândesc legalitatea mișcării mele, sunt în proces și fiind în proces, voiesc să-mi dobândesc semnul și numele organizației, dar că în noua grupare mă ocup cu problemele de educație, iar d. general, în delicatețea sa, a spus: „Nu, eu fac partidul cu o singură condiție, ca noi să te numim pe dumneata șef spiritual".

— Bine, domnule general, dacă aceasta este condiția dvs., o primesc".

D prim-procuror maior mag. IONESCU RADU: Mai știe inculpatul vre-un caz în care numai desvoltarea unei laturi spirituale se face în organizație politică?

Acuzatul CORNELIU CODREANU: Organizația noastră este profund deosebită de toate organizațiile politice și dvs. veți putea să observați aceasta din circulările mele, din ordinile pe cari le-am dat.

D. prim procuror, maior mag. IONESCU RADU: Tot din domeniul moralității și al spiritualității fac parte ordinele de zi nr. 1, 2, și 3 din Septembrie 1934, prin cari, în calitatea pe care o aveai, de fost șef al Gărzii de fier, ai eliminat din organizație pe Stelescu, pe Cotea și pe alții?

Acuzatul CORNELIU CODREANU: Da, tot în această calitate, fiindcă în acele ordine se tratează o problemă de trădare, de încercare de omorîre a mea.

D. prim procuror, maior mag. IONESCU RADU: Partidul Totul pentru Țară a fost înființat, mi se pare, în Decembrie 1934. Ordinile de zi, nr. 1, 2 și 3, au fost date în Septembrie 1934.

Acuzatul CORNELIU CODREANU: Da.

D. prim procuror, maior mag. IONESCU RADU: Semnate de dumneata „șeful Gărzii de Fier".

Acuzatul CORNELIU CODREANU: Da.

D. prim procuror, maior mag. IONESCU RADU: Recunoști prin aceasta că ai desfășurat o activitate ilegală.

Acuzatul CORNELIU CODREANU: Da, dar am să o explic.

Intâi, eu mă aflam în următorea situație:

Un act de dizolvare, o achitare în unanimitate pe această chestiune, din partea Consiliului celor 5 generali; declarațiunile tuturor oamenilor politici, confirmând că organizația mea a fost ilegal disolvată și un proces pendinte.

Datorită acestor declarațiuni și procesului, puteam să cred că voiu câștiga procesul pendinte la Curtea de apel, pe această chestiune. Atunci, ce am făcut? N'am activat politicește, așa cum cerea legea, ci am stat pe loc, așteptând hotărîrea justiției, — după cum au stat pe loc și ceilalți oameni ai mei.

Intretimp se întâmplă acest fapt: o încercare interioară a noastră, nu o manifestare politică în afară; o încercare interioară de revoltă în organizație.. Și atunci am fost silit..

Dar eu nu sunt dat în judecată pentru această chestiune, pe care o lămuresc numai aci.

D. prim procuror, maior mag. IONESCU RADU: Nu, dar pentrucă s'ar fi vorbit în ordonanța definitivă și pentrucă d-ta însuți ai găsit necesar să explici această chestiune, de aceea pun și eu aceste întrebări.

Are cunoștință acuzatul că în anul 1934, prin legea apărării ordinei în Stat, s'a ratificat jurnalul Consiliului de miniștri din Decembrie 1933, prin care Garda de fier fusese dizolvată și că prin aceasta, ca act de guvernământ, speranțele de a câștiga procesul îi erau spulberate?

Acuzatul CORNELIU CODREANU: Speranțele mele de a câștiga procesul nu sunt nici astăzi spulberate, pentru că orice ar fi decretat puterea executivă, ea se găsea — nu știu acum, după noul regim — totdeauna sub puterea de apreciere și de judecată a justiției.

Eu, împotriva unei măsuri a puterii executive, oricând am dreptul să mă adresez justiției, dacă mă simt lezat; iar dacă am dreptate, știu sigur că o voi câștiga, pentrucă justiția totdeauna a făcut dreptate.

Violența ca metodă

D. prim-procuror maior magistrat IONESCU RADU: Recunoaște acuzatul că una din metodele uzitate în organizație pentru a ajunge la scop, era violența?

ACUZATUL: Nu, nu! Când spui: mijloc de a ajunge la un scop, înseamnează că ai stabilit undeva un principiu inițial, în care afirmi acest lucru. Eu n'am afirmat nicăeri acest lucru; iar dacă s'a întâmplat o violență în viața noastră, aceasta se datorește nu principiilor pe cari eu le-aș fi fixat, ci determinată poate de legitima apărare, poate de situația de nenorocire la un moment dat. Dar nu ca un principiu.

Unui om poate să i se întâmple în viață o nenorocire. La un moment de enervare se poate să aibă un gest violent. Se întâmplă și în familia lui, în casa lui dar într'o luptă politică?

D. prim-procuror maior magistrat IONESCU RADU: In ședința de eri a spus acuzatul că în cartea sa „Pentru Legionari" stau credințele sale — și am notat — scrise cinstit și corect. Ele formează principiile.

Ce fel de credințe și mai ales principii pot să formeze însăși declarațiunile acuzatului înserate în această carte la pag. 95, de ex.:

„Acestor politicieni, a căror trădare față de neam este așa de îngrozitoare, dacă sunt vii neamul va trebui să le scoată ochii, iar dacă sunt morți, neamul va trebui să-i scoată din morminte și să le dea foc cioalnelor în piețele publice. Pe copiii și nepoții lor neamul va trebui să-i urmărească în averi confiscându-le și să-i stigmatizeze cu epitetul de „copii de trădători".

Mai departe, la pag. 168, când ai pus la cale complotul studențesc din 1923 — punerea la cale a unui complot nu este un act de violență? — Spuneai aci sau, mai bine zis, arătai ce spunea Moța:

„Să ne procurăm revolvere și să tragem în ei, dând un exemplu groasnic care să rămână dealungul istoriei noastre românești Ce se va alege după aceasta de noi, vom muri sau vom rămâne toată viața în închisoare, nu mai interesează".

Iar D-ta răspunzi:

„Eu am fost de acord ca actul final al luptei noastre să fie cu însuși prețul prăbușirii noastre un act de pedepsire a pigmeilor cari dispunând dela posturile de mare răspundere pe care le dețin au umilit și au expus țara"

Iar mai departe, la pag. 169 arătai D-ta:

„Ne-am pus de acord asupra câtorva elemente aflate pe linia trădării și am ales 6 miniștri, în frunte cu George Mârzescu. In sfârșit, venea și acel ceas în care cei cu atitudini de canalie, cari niciodată nu și-au imaginat că vor răspunde pentru faptele lor, într'o țară în care se consideră stăpâni absoluți peste un popor incapabil de orice reacțiune, aveau să răspundă cu viața lor".

La pag. 172, la început, D-ta arăți că la perchiziția care s'a făcut nu s'a găsit revolvere decât în casa lui Moța și a încă unuia. Mai târziu însă spui D-ta, după ce bănuești că te trădează cineva:

„Acolo mi s'au pus în față două coșuri în care erau toate revolverele noastre pe care le ascunsesem într'un loc bun".

Iar când Moța impușcă pe Vernichescu d-ta te-ai solidarizat cu actul lui.

La pagina 188 din cartea d-tale, pentru completarea unei idei care a format deja obiect de întrebare în ceeace privește organizația frăției de cruce, arătai d-ta: „de acolo aveam să începem organizarea întregului tineret al țării, cu elevii și elevele cursului superior de liceu și chiar din cursul inferior, din școlile normale, din școlile de meserii, din seminare, școli comerciale și flăcăii dela sate".

La pagina 212 d-ta te solidarizezi ca Moța spunând: „noi toți ne solidarizăm cu Moța".

Când studentul Beza a tras asupra subsecretarului de stat, Angelescu, d-ta se pare că te-ai fălit prin a te înscrie ca apărător al lui, iar când a apărut notița într'un ziar în care spunea — mi se pare — că d-ta repudiezi actul lui Beza că vrei măsuri contra acestor asasinate, d-ta ai dat imediat desmințire în aceeași gazetă în care ai zis: nu, eu mă voi înscrie ca apărător al lui Beza,— deși se pare că chiar din scrisoarea și declarațiunea d-tale de atunci arătai că nu prea îl cunoșteai pe Beza.

Deocamdată atât.

Acuzatul CORNELIU CODREANU: Este adevărat că eu am povestit în această carte așa cum am spus: corect și cinstit, viața mea și într'adevăr tot ce s'a citit este scris de mine, corect și cinstit. Dacă nu era corect eu nu ași fi spus aceste lucruri și dacă nu era cinstit nu spuneam aceste lucruri, ași fi căutat să ocolesc chestiuni care la un moment dat ar fi putut să-mi aducă o nemulțumire. Nu, le-am scris exact așa cum s'au întâmplat.

Dar toate aceste chestiuni au fost judecate la vremea lor.

D. prim procuror maior magistrat RADU IONESCU: Desigur, au fost judecate; din ele rezultă principiul, pentru că a fost o înlănțuire de asemenea fapte, nu au fost fapte izolate.

Acuzatul CORNELIU Z. CODREANU: Da, în 15—20 de ani a fost o înlănțuire, este o înlănțuire de câteva fapte. Dar a fost un proces, există autoritate de lucru judecat. Ar putea fi invocată această chestiune contra mea de oricine, afară de cineva din justiția care nu se poate ridica impotriva autorității lucrului judecat, pentru că s'ar dezice.

Și în al doilea rând trebue să țineți cont în toate chestiunile acestea și de vârsta omului. Gândiți-vă, eram de 20—22 de ani, eram va să zică copil și mentalitatea noastră de copii din vremea acela așa am văzut noi lucrurile.

Dar de când omul începe să trăiască și până când își termină viața, trece timp, se adună înțelepciune. La început omul judecă într'un fel, i se pare că-i grozav.

Sunt trepte de acestea de desvoltare ale minții omenești și acțiuni pe care după 20 de ani le vezi altfel.

Poate acum 20 de ani ași fi făcut un alfabet secret tocmai pentru că este o anumită vârstă care te împinge să vezi lucrurile tocmai cum le-am judecat și eu pe vremea acela.

Dar de atunci și până acum este distanță mare de timp. Se vede din atitudinea mea, care este aproape exact contrarie atitudinei inițiale pe care am avut-o împreună cu toți băeții noștri. Exact contrarie, din cauza vârstei.

Dar nu poate cineva să fie urmărit permanent în viața lui, pentrucă în copilăria lui când era visător, i se părea că ar putea să se lupte cu toată Europa. Nu cred acest lucru.

In ceiace privește chestiunea cu Beza ea s'a întâmplat în felul următor: La un moment dat a apărut un tânăr pe care l-am cunoscut cu două seri înainte de acest atentat. Era Beza. Imi spunea că face parte din Liga Vlad Țepeș, dar că vrea să fie primit în Gardă. I-am spus: dragul meu mai așteaptă — pentru că nu-l cunoșteam și vream mai întâi să-l cunosc mai înainte de a-l primi. A doua seară vine din nou și-mi spune: nu mergi să te culci la mine? De ce nu, am răspuns — fiindcă nu aveam unde să dorm. Pe drum însă cineva îmi spune: culcă-te la mine, de ce să te mai duci la el acasă? Am rămas la acela și a doua zi pe la 12 citesc în gazete că cineva a tras în subsecretarul de stat C. Angelescu. Am auzit pe urmă că era Beza. Am rămas bine înțeles trăsnit, pentru că m'am gândit ce s'ar fi întâmplat dacă m'ași fi dus să mă culc la el. Era o nenorocire, pentru că nu m'ași fi putut apăra, s'ar fi spus că eu l-am învățat. Am fost chemat la instrucție și am spus: îl cunosc pe acesta din ziua de, uite cum s'a întâmplat, n'am nici un fel de legătură cu el pentru că eu lupt pentru problema jidănească și el pentru chestiunea bulgarilor din Cadrilater. Imi dă drumul. A doua zi apare imediat: „Corneliu Codreanu chemat la instrucție". Pe pagină mare în Dimineața „înfierează fapta lui Beza".

D. prim-procuror, maior mag. IONESCU RADU: Eu am citat „l citit chiar din cartea dumitale. Tocmai pentrucă spuneai dumneata în ședința d... că credințele dumitale scrise cinstit și corect, formează principii. Eu sunt primul apărător al principiului autorității lucrului judecat, dar nu am înfrânt acest principiu, din moment ce am citit numai principiile dumitale.

ACUZATUL CORNELIU CODREANU: Imi permiteți însă. O carte conține fapte și principii. Nu trebuesc confundate faptele cu principiile, pentrucă povestirea unor fapte este una, și principiile sunt altceva. Incât, să nu se facă această confuzie. Dvs. ați adus în discuțiune fapte.

CE E CU DECORAREA ASASINILOR LUI DUCA ȘI STELESCU

D. prim procuror maior magis. IONESCU RADU: Acuma, acuzatul a declarat în fața noastră, în afară de autoritatea lucrului judecat, prin care au fost soluționate faptele sale, că ele totuși ar fi datorite atunci și copilăriei și lipsei de experiență și maturitate pe care o are astăzi. Cum explică atunci acuzatul că astăzi, când au trecut mai bine de 15 ani de atunci, când suntem cu toții la vârstă matură, acuzatul continuă totuși să recompenseze prin înaintări și grade, demnități și decorări, pe acela cari s'au distins recent în odiosul asasinat al primului ministru Duca și asasinatul lui Stelescu?

Acuzatul CORNELIU CODREANU: Am explicat eri această chestiune. Eu i-am luat pe ei, nu în ceeace au făcut, ci în suferința lor, în suferința unor oameni cari stau în închisoare, cari suferă pentru o credință.

D. prim procuror maior magis. IONESCU RADU: Cum explică calculul eroismului legionar, prin unitatea de măsură: mormântul, așa după cum a scris lui Stelescu?

Acuzatul CORNELIU CODREANU: Am explicat eri. Am spus: prin cantitatea de suferință.

D. prim procuror maior magis. IONESCU RADU: E drept. Mai cunoaște acuzatul o organizație sau un corp constituit în țara noastră, care să aibe decorații și insigne proprii?

Acuzatul CORNELIU CODREANU: Da. Toate asociațiunile au insigne, sau distincțiuni, de diferite feluri.

D. prim procuror maior magis. IONESCU RADU: Au avut. Dar, decorații?

Acuzatul CORNELIU CODREANU: Noi am găsit că pe ale noastre să le spunem Crucea Albă și Crucea Verde. Crucea Verde era pentru cei cari dau ajutor material. Crucea Albă era pentru atitudini interioare, pentru desăvârșirea sufletească lăuntrică.

D. prim procuror maior magis. IONESCU RADU: Știe acuzatul ce este acela, un informator?

Acuzatul CORNELIU CODREANU: Da. Este un om care informează pe altul.

Ce e cu informatorii dela Statul Major și dela Siguranță

D. prim procuror maior magis. IONESCU RADU: Cum explică convocarea informatorilor dela Statul Major și Siguranța Statului, prin cunoscuta circulară, în scop de a le da instrucțiuni?

Acuzatul CORNELIU CODREANU: Convocarea nu este adresată informatorilor dela Statul Major sau de la Prefectura poliției, ci spune: către toți legionarii și membrii din Capitală. Ea este adresată deci tuturor legionarilor și membrilor din Capitală, către ei se adresează. Nu se adresează către ceilalți. Vasăzică eu în sensul acesta i-am chemat.

D. prim procuror maior magis. IONESCU RADU: De unde știe invinuitul că Statul Major se ocupă de activitatea mișcării legionare?

Acuzatul C. CODREANU: A venit cineva. Să vă spun deschis toată problema. A venit cineva la mine. Vă dau și numele.

D. prim procuror maior magis. IONESCU RADU: De sigur dați numele.

Acuzatul C. CODREANU: A venit cineva la mine și mi-a spus că bănuește pe un oarecare student Bâca Gheorghe, cum că ar fi agent informator la Statul Major și care ne spionează pe noi.

D. prim procuror maior magis. IONESCU RADU: Ce rost are ca Statul Major să vă spioneze?

Acuzatul C. CODREANU: Eu am fost informat. Dacă mă întrebați, răspund.

D. prim procuror maior magis. IONESCU RADU: Mi se pare paradoxal.

Acuzatul C. CODREANU: Vă spun ce a fost. Și atunci, în momentul acela, după aceasta, am făcut într'adevăr circulare, să văd dacă omul acela iscălește sau nu.

Omul a iscălit că nu este. Aceasta a fost toată chestiunea.

D-l prim-procuror maior magistrat IONESCU RADU: Ce rost aveau societățile I.A.R., S.T.B.și altele și în special S.T.B. și I.A.R. să te spioneze pe d-ta?

CORNELIU CODREANU: Am uitat eri să vorbesc despre această chestiune, deși era trecută în planul meu de apărare.

Eu am avut organizațiunea mea legionară pretutindeni, ca și toate celelalte partide politice.

Era normal.

Așa fiind, atunci când am trimis aceste ordine, le-am trimis bine înțeles la toată lumea din Capitală.

Le-am trimis deci și la muncitorii dela C.F.R și la societatea tramwaelor și la S.T.B. și la I.A.R., pretutindeni.

Era normal.

Se dovedește prin aceasta, dacă vreți, existența — pe care nu o contest — a unui corp al muncitorilor legionari făcut de d-l general Cantacuzino. Dar din aceasta nu se poate trage concluzia că aveam agenți informatori acolo.

De altminteri, nici n'aveam interes pentru aceasta. Ce-mi trebuiau mie agenți la calea ferată sau la alte societăți?

D-l prim procuror maior magistrat IONESCU RADU: Acuzatul pretinde că se temea de trădare. Acesta este rostul chemării informatorilor prin acele circulări.

Ac. CORNELIU CODREANU: Nu că mă temeam de trădare, dar mă îngrozea ideia trădării. Este o deosebire.

D-l prim procuror maior magistrat IONESCU RADU: Intreb: legalmente trădarea nu era mai proprie față de stat pentru care depuseseră jurământ acești funcționari, de cât față de organizațiunea sa?

Ac. CORNELIU CODREANU: Eu nu spuneam: nu dați informațiuni. Eu spuneam precis: dați informațiuni, însă dați informațiuni corecte, nu ca memoriul care mi s'a pus la dosar acuma și pe care probabil tot unul dintre ai mei l-a făcut.

D. prim procuror maior magistrat IONESCU RADU: Dacă acuzatul pretinde că organizația sa era pe linia demnității, a cavalerismului și a patriotismului, să ne spună numele câtorva din informatorii citați prin circulara menționată.

Chiar acum ai vrut să citești dintr'o circulară în care spuneai că ai convocat pe informatori.

Acuzatul CORNELIU CODREANU: Nu. Eu am spus: Dacă vine cineva dela poliție și vrea să se intereseze, chemați-l înăuntru și poftiți-l la ședință. Aceasta am spus: Oricine vine din partea siguranței, chemați-l, deschideți-i ușa.

D. prim procuror maior IONESCU RADU: In ipoteza că nu le știai numele, atunci de unde puteai ști că ai simpatizanți, în aceste organisme ale Statului?

Acuzatul CORNELIU CODREANU: Nu se deduce de nicăeri.

D. prim procuror maior IONESCU RADU: Ba se deduce, din moment ce-i chemi prin circulară. In circulară spui: Toți informatorii dela Statul major, poliția Statului, siguranță, etc. vor veni pe rând, la mine, — și le-ai fixat și date.

Acuzatul CORNELIU CODREANU: Nu căutam să mă bazez pe probitatea sufletească a unor oameni, despre cari știam că din toate părțile mă înconjoară și mă spionează. Le spuneam: Veniți și spuneți-mi pe față, net: Sunt agentul cutare. In sensul acesta am vorbit eu.

D. prim procuror maior IONESCU RADU: Aceasta întreb și eu.

Acuzatul CORNELIU CODREANU: Eu am făcut apel la ei, încercând un sistem de acesta, căutând să-i determin să vină. Dacă n'au venit!

D. prim procuror maior IONESCU RADU: Recunoaște inculpatul că avea o poliție secretă și că dăduse ordine de înarmare a membrilor organizației?

Acuzatul CORNELIU CODREANU: Nu, nu este adevărată această chestiune.

Ce s'a întâmplat? Iarăși o spun deschis. La înmormântarea lui Moța și Marin, — fiindcă eu spusesem să nu mă apere nimeni că n'am nevoe de apărare, pentrucă pe mine mă apără Dumnezeu, și să nu umble nimeni după mine cu mașinile, ca să nu creadă toți adversarii mei că mi-e frică și să fiu pus în situațiuni ridicole, — la înmormântarea lui Moța și Marin, băeții, fără să-mi spue ceva s'au gândit că am să trec pe lângă diferite case, pe la ateliere C. F. R. unde erau mulți comuniști și le-a fost frică să nu arunce cineva o bombă în mine. Și atunci, au organizat și un serviciu de poliție.

Aceasta este situațiunea. Dacă ar fi venit cineva și ar fi încercat să mă omoare, desigur că oamenii mei ar fi intervenit și n'ar fi făcut caz de legalitate ca să lase să fiu omorât și pe urmă să dea în judecată pe asasin.

Cotizațiile și fondurile partidului „Totul pentru țară"

D.prim procuror maior magistrat IONESCU RADU: Să precizeze acuzatul cam ce sume se strângeau anual din cotizațiile și donațiile făcute pentru organizație.

Acuzatul CORNELIU CODREANU: N'aș putea să fac această precizare pentrucă mi-e teamă să nu greșesc, dar lucrul acesta se poate constata din diferite ziare, pentrucă în presă s'au publicat — și eri am citit — informațiuni suficiente. Diversele chestiuni relative la împrumuturi, la cotizații și la donațiunile acestea au fost publicate.

Bunăoară, noi am făcut apel pentru 2.300.000 pentru casă. Am recurs la ideia unui împrumut intern, adică fiecare membru din organizație sau prieten dă 1000 lei și ia un bilet, iar oricând are nevoe vine și spune: n'ați biletul, dă-mi mia.

D. prim-procuror maior magistrat IONESCU RADU: Cât au costat alegerile din 1937 și cât ați cheltuit pentru propaganda alegerilor din 1938?

ACUZATUL: N'aș putea preciza, dar îmi închipui, cred, știu eu? poate, cred că manifeste s'au făcut de vre-o 3-400.000 lei.

D. prim-procuror maior magistrat IONESCU RADU: In întreaga țară?

ACUZATUL: Am făcut manifeste noi, lăsând latitudinea județelor să facă pe ale lor. Dar am făcut niște manifeste tip, care mi s'au propus și le-am aprobat, căci nu s'a făcut niciunul fără aprobarea mea. Noi le-am vândut de aici organizațiilor județene, care au avut latitudinea să facă și ele după același model, după cum am vândut și membrilor din Capitală, cum spuneam, cu un leu bucata, mai ales fotografii, căci mai mult fotografii s'au făcut.

D. prim-procuror maior magistrat IONESCU RADU: Să ne spui d-ta numele donatorilor și anume cu ce sume au contribuit, în fară de cei trei sute din 15.000 de membri, cari plăteau cotizații. In afară de aceste cotizații se mai colectau sume din partea unor donatori. Vrem să știm numele lor și sumele donate.

ACUZATUL: Este o mică confuzie. Inainte de disolvarea gărzilor, înainte de 1933, acum cinci ani, m'a întrebat la instrucție și am spus: cred că erau în total cam 15.000 de oameni și că din aceștia cotizau, având în vedere calitatea lor, țărani și tineri, poate cam 300. Asta acum cinci ani. Acum, însă, situația este cu totul schimbată; nu este vorba de 15 mii. Ați văzut că d. general spune că în 1935, erau 50 de mii

Eu nu am făcut niciodată o socoteală aritmetică; pentru că nu m'a interesat niciodată acest lucru în principiu, dar cred că numărul nostru trebue să fie de 200 mii. Noi am avut la ultimile alegeri 450 mii voturi, — bine înțeles că jumătate nu erau oameni înscriși în organizația noastră, — așa că numărul celor înscriși socotesc că trecea de 200 mii.

Ceeace am spus aici se referă la o chestiune de acum 6 ani.

D prim-procuror maior magistrat IONESCU RADU: Intr'o declarație dată la instrucție d-ta declari că presimțind vremuri grele ai hotărât desființarea arhivei, — și cea contabilicească și cea politică. De ce să distrugi această arhivă, când ea conține lucruri curate și cinstite?

ACUZATUL: In primul rând să precizez ce am spus: am declarat că am dat însărcinare inginerului Horodniceanu ca să lichideze sediul și să predea casa proprietarului și în al doilea rând, ceeace am socotit inutil, sau care ar putea să incomodeze vreodată un om, să fie distrus, iar restul să-l pună bine.

Prinurmare, eu nu am dat ordin pentru distrugerea arhivei, pentrucă este primejdios pentru stat sau pentru noi. Eu am spus: distruge ce ar putea să incomodeze pe alt om.

Acuzatul CORNELIU CODREANU: Imi permiteți ca să iau toate măsurile ca să se prezinte aci în fața dvs. aceste condici? Dacă dvs. îmi dați posibilitatea, eu voiu face toate sforțările prin oamenii mei, în acest sens.

D. Prim-președinte colonel magistrat DUMITRU CONSTANTIN: In orice caz, ar fi bine, să le predăm d-lui procuror.

Acuzatul CORNELIU CODREANU: Voiu încerca să vi le aduc, întrucât cred că nu sunt distruse aceste registre.

D. prim procuror magistrat IONESCU RADU: Vă rog, eu am pus această întrebare, domnule prim-președinte, fiindcă într'adevăr m'a surprins să se distrugă o arhivă, care era alcătuită pe făgaș de cinste și de respect al legilor. Ce interes poate să justifice, chiar să se ascundă asemenea registre, — în ipoteza că nu sunt distruse?

Iată rostul întrebării mele.

D. prim președinte colonel magistrat DUMITRU CONSTANTIN: în legătură tot cu donatorii cari au ținut să rămână anonimi, dv. ați afirmat că ați socotit necesar să faceți o organizație specială, în cadrul partidului; ați spus că este o asociație compusă din donatori cari rămâneau anonimi.

Acuzatul CORNELIU CODREANU: Da. Și am explicat în statut dece. Fiindcă este bine ca omul să cunoască întotdeauna, cu timpul, pe cei cari i-au dorit binele și o mișcare ca a noastră voia să cunoască și să aibă mai în apropiere pe cei cari i-au dorit binele.

D. prim președinte colonel magistrat DUMITRU CONSTANTIN:: In legătură cu chestiunea actelor găsite la dv., spuneți că ați socotit că dacă aceste acte pot să vină la un șef de post sau la un primar, ele pot să stea și la dv., ca șef de partid. Eu vă întreb: In sistemul politic al țării românești, șeful de partid este o autoritate?

Acuzatul C. CODREANU: Din punct de vedere legal șeful de partid nu este o autoritate; dar este incontestabil că el are un rol în baza căruia el deține întru ceva din principiul de suveranitate națională.

D. prim președinte colonel magistrat DUMITRU CONSTANTIN: Suveranitaea națională poate să fie deținută de oricine și poate fi deținută oricum?

Acuzatul C. CODREANU: Da vă vorbesc din punct de vedere al mecan